

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

STUDENTŲ MOKSLINĖS VEIKLOS TINKLO LXXVI KONFERENCIJA

Vilnius, 2024 m. gegužės 13–17 d.

PRANEŠIMŲ TEZĖS

Leidinį sudarė

VU MF Mokslo ir inovacijų skyriaus

inovacijų specialistas Kristijonas PUTEIKIS ir

administratorė Rima DAUNORAVIČIENĖ

VILNIAUS
UNIVERSITETO
LEIDYKLA

2024

Mokslo komitetas:

doc. dr. Valdemaras Jotautas
dr. Diana Bužinskienė
prof. dr. Violeta Kvedarienė
prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas
Indrė Sakalauskaitė
Laura Lukavičiūtė
dr. Agnė Abraitienė
doc. dr. Jūratė Pečeliūnienė
prof. dr. Vaiva Hendrixson
doc. dr. Ieva Stundienė
prof. dr. Eglė Preikšaitienė
doc. dr. Birutė Zablockienė
prof. dr. Pranas Šerpytis
Artūras Mackevičius

dr. Žymantas Jagelavičius
doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
prof. dr. Marius Miglinas
Žilvinas Chomanskis
doc. dr. Kristina Ryliškienė
prof. dr. Vilma Brukienė
doc. dr. Saulius Galgauskas
Andrius Žučenka
doc. dr. Birutė Brasiūnienė
doc. dr. Jaunius Kurtinaitis
prof. dr. Eugenijus Lesinskas
doc. dr. Goda Vaitkevičienė
prof. dr. Alvydas Navickas
doc. dr. Rima Viliūnienė
prof. dr. (HP) Edvardas Danila

prof. dr. Nomedą Rima Valevičienė
Teresė Palšytė
doc. dr. Vytautas Tutkus
doc. dr. Danutė Povilėnaitė
dr. Viktorija Andrejevaitė
prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
dr. Arnas Bakavičius
prof. dr. Gilvydas Verkauskas
prof. dr. Sigitą Lesinskienė
doc. dr. Marija Jakubauskienė
prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė

Organizacinis komitetas:

Kristina Marcinkevičiūtė
Viktorija Rakovskaitė
Austėja Grudytė
Justina Semenkovaitė
Matas Žekonis
Rokas Žekonis
Milvydė Marija Tamutytė
Augustė Senulytė
Miglė Miglinaitė
Rokas Bartuška
Damian Luka Mialkowskyj
Karina Mickevičiūtė
Jovita Patricija Druta
Emilija Šauklytė

Austėja Račytė
Tadas Abartis
Mindaugas Smetaninas
Rafal Sinkevič
Gerda Šlažaitė
Kamilė Čeponytė
Einis Novičenko
Benas Matuzevičius
Gabriela Šimkonytė
Ieva Ruzgytė
Milda Mikalonytė
gyd. rez. Valentinas Kūgis
gyd. rez. Gabrielė Bielinytė
Vėjas Vytautas Jokubynas

Deivilė Kvaraciejūtė
Julija Pargaliauskaitė
Paulius Montvila
Rūta Bleifertaitė
Alicija Šavareikaitė
Julija Kondrotaitė
Gediminas Gumbis
Joana Leščevskaja
Gabrielė Bajoraitė
Augustinas Stasiūnas
Odeta Aliukonytė
Robertas Basijokas
Elvin Francišek Bogdzevič

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2024

© Vilniaus universitetas, 2024

VULVOS SKLEROZINĖ IR ATROFINĖ KERPLIGĖ: MOKSLINĖS LITERATŪROS APŽVALGA

Darbo autorė. Justina MARTIKAITYTĖ, III kursas.

Darbo vadovė. Med. dr. Diana BUŽINSKIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Akušerijos ir ginekologijos klinika, VUL SK Akušerijos ir ginekologijos centras.

Darbo tikslas. Apibendrinti vulvos sklerozinės ir atrofinės kerpligės paplitimą, rizikos veiksnius, diagnostiką bei gydymo būdų įvairovę ir jų efektyvumą.

Darbo metodika. Publikacijų paieška atlikta naudojantis „Google Scholar“ ir „PubMed“ duomenų bazėmis. Iš viso buvo peržiūrėta 20 straipsnių nuo 2015 iki 2023 metų, iš kurių 12 buvo išanalizuota ir atlikta aprašomoji literatūros apžvalga. Paieškoje naudoti angliški reikšminiai žodžiai ir junginiai: vulvar lichen sclerosus, lichen sclerosus, vulvar lichen sclerosus et atrophicus and oncology.

Rezultatai. Vulvos sklerozinė ir atrofinė kerpligė daugiausiai paplitusi tarp mergaičių iki lytinio brendimo pradžios ir moterų po menopauzės tarpe. Dažniausi ligos simptomai yra niežulys arba skausmas lytiniuose organuose, dispareunija bei kraujavimas iš lytinių organų. Liga gali komplikuotis mažųjų lytinių lūpų arba klitorio atrofija bei susiaurėjusia makšties įeiga. Svarbiausi ligos rizikos veiksniai yra genetinė predispozicija, gretutinės autoimuninės ligos, imunogenetiniai veiksniai, infekcijos, viršsvoris, mikrobiotos disbalansas, hormonų sutrikimai bei Koebnerio fenomenas. Ligos patogenezėje svarbi suaktyvėjusi kolageno sintezė, fibrozė ir sunykę kapiliarai pažeidimo vietoje. Diferencinė ligos diagnostika apima paprastąją lėtinę kerpligę (lichen simplex chronicus), atopinį dermatitą, plokščiąją kerpligę (lichen planus), egzemas, psoriazę, seborėjinę keratozę, vitiligo (baltmę), seksualinę prievartą, vulvos sužalojimus ir lėtines pūslines odos ligas. Diagnostikoje svarbi detali fizinė pacientės apžiūra bei apnašų ir randėjimo lytiniuose organuose įvertinimas. Dėl didelės ligos piktybiškumo rizikos gali būti atliekama ir biopsija. Gydymo būdai yra įvairūs, kurie gali būti tiek vietiniai, tiek sisteminiai. Šiuo metu daugiausiai įrodymų turintys gydymo metodai yra kortikosteroidai ir vietiniai kalcineurino inhibitoriai, tačiau taip pat yra atrandami alternatyvūs gydymo būdai. Aprašomi tokie gydymo būdai kaip gydymas trombocitais turtinga plazma ir riebalinio audinio kilmės kamieninėmis ląstelėmis, kolageno I tipo injekcijos, fototerapija, fotodinaminė terapija, lazerio ar aukšto dažnio ultragarso pritaikymas. Chirurginis gydymas taikomas tik tam tikrais atvejais.

Išvados. Vulvos sklerozinę ir atrofinę kerpligę svarbu diagnozuoti laiku dėl onkologinių ligų rizikos. Visos vulvos sklerozinės ir atrofinės kerpligės formos turi būti gydomos net ir nepatiriant jokių klinikinių simptomų taip pat dėl didelės ligos piktybiškumo rizikos. Aiškaus šios ligos gydymo metodo nėra, tačiau klinikinėje praktikoje plačiausiai naudojami stiprūs vietiniai kortikosteroidai arba vietiniai kalcineurino inhibitoriai. Yra aprašyti ir kiti gydymo būdai bei įvairios gydymo būdų kombinacijos, kurie turi arba geresnį gydymo poveikį arba mažiau nepageidaujamų reiškinių, tačiau jiems dar trūksta klinikinių tyrimų metodais įrodyto veiksmingumo.

Raktažodžiai. Vulvos sklerozinė ir atrofinė kerpligė; onkologija; diagnostika ir gydymas; diferencinė diagnostika.